

**RADNA JEDINICA
ZA ZAŠTITU I UNAPRIJEĐENJE
ŽIVOTNE SREDINE**

Predmet: Izvještaj o rezultatima mikrobioloških analiza vode za piće koji ne odgovaraju ispitanim parametrima prema Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Sl.Glasnik BiH“ br. 40/10,30/12) po opštinama za period 01.01.2016.g. – 01.06.2017.g.

J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo kontinuirano, duži niz godina, vrši kontrolu i monitoring zdravstvene ispravnosti vode za piće na području Kantona Sarajevo. Ispitivanje vode za piće vrši se u skladu sa „Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Sl. Glasnik BiH“ br 40/10,30,12)“. U procesu kontrole obuhvaćeni su:

- Voda za piće iz centralnog gradskog vodovoda, u vlasništvu KJKP „Vodovod i Kanalizacija“ d.o.o. Sarajevo;
- Voda za piće sa lokalnih vodovoda na području četiri gradske opštine (Centar, Novi Grad, Ilidža i Vogošća, a vlasnici su navedene opštine);
- Voda za piće u vlasništvu JKP „Vodostan Ilijaš“ Ilijaš;
- Voda za piće sa lokalnih vodovoda opštine Ilijaš u vlasništvu JKP „Vodostan Ilijaš“ Ilijaš;
- Voda za piće u vlasništvu JKP „Komunalac Hadžići“ Hadžići;
- Voda za piće u vlasništvu JKP „Trnovo“ Trnovo;
- Voda koja se koristi za piće sa izvorišta na području Kantona Sarajevo u vlasništvu „KJU za Zaštićena prirodna područja“.

Cilj ispitivanja i monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za piće je očuvanje i zaštita zdravlja stanovništva, na osnovu člana 119. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Sl. Novine Federacije BiH“ br. 29/05), a svrha je preventivno djelovanje kroz kontinuirano provođenje mjera higijensko-epidemiološke zaštite i nadzora na području Kantona. U tom pogledu, J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo saraduje sa drugim zdravstvenim ustanovama, kao i s mjerodavnim tijelima lokalne samouprave i drugim ustanovama i organizacijama od značaja za unapređenje javnoga zdravlja.

U toku 2016.g. uzeto je ukupno 519 uzoraka koji su analizirani na mikrobiološku ispravnost, od čega je njih 481 (92,7%) odgovaralo, a 38 (7,3%) nije odgovaralo Pravilniku. U tabeli 1. su predstavljene informacije o „pozitivnim“ nalazima, odnosno onim koji nisu odgovarali, sa podacima o: mjestu i opštini uzorkovanja, datumom uzorkovanja, vlasniku uzorka i vrstom detektovanih bakterija.

Tabela 1. Nalazi koji ne odgovaraju mikrobiološkim uslovima Pravilnika za 2016.g.

Rb	Mjesto uzorkovanja	Opština	Datum uzorkovanja	Vlasnik uzorka	Vrsta bakterije/a
1.	LV Nahorevske stijene	Centar	04.05.2016.	Opština Centar	Escherichia coli
2.	LV Mrkovići	Centar	04.07.2016.	Opština Centar	Escherichia coli, Enterococcus spp.
3.	LV Radava	Centar	01.08.2016.	Opština Centar	Escherichia coli
4.	LV Mrkovići	Centar	01.08.2016.	Opština Centar	Escherichia coli
5.	LV Mrkovići	Centar	05.08.2016.	Opština Centar	Escherichia coli, Enterococcus spp.
6.	LV Ahatovići	Novi Grad	07.02.2016.	Opština Novi Grad	Escherichia coli
7.	LV Ahatovići	Novi Grad	07.09.2016.	Opština Novi Grad	Escherichia coli
8.	Javna česma Hrasnica*	Ilidža	23.06.2016.	Opština Ilidža	Escherichia coli
9.	Javna česma Hrasnica*	Ilidža	27.06.2016.	Opština Ilidža	Escherichia coli, Enterococcus spp.
10.	LV Dragoradi	Ilijaš	21.07.2016.	Vodostan Ilijaš	Escherichia coli
11.	LV Nišići	Ilijaš	21.07.2016.	Vodostan Ilijaš	Escherichia coli
12.	LV Nišići	Ilijaš	04.08.2016.	Vodostan Ilijaš	Escherichia coli, Enterococcus spp.
13.	LV Blagovac	Vogošća	03.03.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
14.	LV Svrake-Paljevo	Vogošća	03.03.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
15.	LV Svrake-7 vrela	Vogošća	03.03.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
16.	LV Krivoglavci	Vogošća	03.03.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
17.	LV Krivoglavci	Vogošća	09.03.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
18.	LV Blagovac	Vogošća	11.04.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
19.	LV Svrake-Paljevo	Vogošća	11.04.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
20.	LV Svrake-Paljevo	Vogošća	15.04.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
21.	LV Blagovac	Vogošća	27.04.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
22.	LV Tihovići	Vogošća	05.05.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
23.	LV Krivoglavci	Vogošća	06.06.2016.	Opština	Escherichia coli

				Vogošća	
24.	LV Svrake-7 vrela	Vogošća	06.06.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli
25.	LV Krivoglavci	Vogošća	03.08.2016.	Opština Vogošća	Enterococcus spp.
26.	LV Krivoglavci	Vogošća	05.09.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
27.	LV Krivoglavci	Vogošća	03.11.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
28.	LV Tihovići	Vogošća	03.11.2016.	Opština Vogošća	Escherichia coli, Enterococcus spp.
29.	LV Svrake-7 vrela	Vogošća	02.12.2016.	Opština Vogošća	Enterococcus spp.
30.	Vrelo Bosne*	Ilidža	25.02.2016.	KJU za zaštićena područja	Ukupan broj koliformnih klica, Escherichia coli, Enterococcus spp.
31.	Vrelo Bosne*	Ilidža	25.03.2016.	KJU za zaštićena područja	Ukupan broj koliformnih klica,
32.	Skakavac rezervoar*	Centar	16.06.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli
33.	Skakavac korito za vodu*	Centar	23.06.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli
34.	Vrelo Bosne*	Ilidža	27.06.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli
35.	Vrelo Bosne*	Ilidža	07.07.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli
36.	Vrelo Bosne*	Ilidža	08.09.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli, Enterococcus spp.
37.	Vrelo Bosne*	Ilidža	29.10.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli, Enterococcus spp.
38.	Vrelo Bosne*	Ilidža	15.11.2016.	KJU za zaštićena područja	Escherichia coli, Enterococcus spp.

Legenda: * - Voda sa izvora, sirova, netretirana

LV – Lokalni vodovod

U toku 2017.g. zaključno sa 31.05.2017.g. 8 uzoraka vode nije odgovaralo mikrobiološkim parametrima Pravilnika. U tabeli 2. su predstavljene informacije o „pozitivnim“ nalazima, odnosno onim koji nisu odgovarali, sa podacima o: mjestu i opštini uzorkovanja, datumom uzorkovanja, vlasniku uzorka i vrstom detektovanih bakterija.

Tabela 2. Nalazi koji ne odgovaraju mikrobiološkim uslovima Pravilnika za 2017.g.

Rb	Mjesto uzorkovanja	Opština	Datum uzorkovanja	Vlasnik uzorka	Vrsta bakterije/a
1.	LV Rječica	Novi Grad	06.03.2017.	Opština Novi Grad	Escherichia coli
2.	LV Presjenica	Trnovo	08.05.2017.	JKP Trnovo	Escherichia coli, Enterococcus spp.
3.	LV Dujmovići	Trnovo	10.05.2017.	JKP Trnovo	Escherichia coli
4.	LV Godinja	Trnovo	10.05.2017.	JKP Trnovo	Escherichia coli
5.	LV Ilovice	Trnovo	24.05.2017.	JKP Trnovo	Enterococcus spp
6.	LV Bučevac-Presjenica	Trnovo	24.05.2017.	JKP Trnovo	Escherichia coli, Enterococcus spp.
7.	OŠ Šabići „Zaim Kolar“ LV Šabići	Trnovo	26.05.2017	JKP Trnovo	Ukupan broj koliformnih klica, Escherichia coli, Pseudomonas Aeruginosa
8.	LV Presjenica	Trnovo	31.05.2017.	JKP Trnovo	Escherichia coli

Legenda: LV – Lokalni vodovod

Uzroci zagađenja koji su navedeni u tabelama uglavnom su fekalnog porijekla uzrokovanog koliformnim bakterijama, Escherichia coli i Enterococcus spp, te sporadičnoj pojavi ubikvitarne bakterije Pseudomonas Aeruginosa.

NAPOMENA:

- Svi uzorci uzeti tokom 2016.g. i 2017.g. iz sistema gradskog vodosnabdijevanja, odgovarali su uslovima Pravilnika.
- Svi uzorci u vlasništvu JKP „Komunalac“ Hadžići, za 2016.g. i 2017.g. odgovarali su uslovima Pravilnika.
- Od 01.01.2017.g. Opština Vogošća je, zbog nedostatka finansijskih sredstava, otkazala saradnju, tako da su lokalni vodovodi na području ove opštine bez zdravstvenog nadzora. J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo 06.03.2017.g. uputio je dopis prema načelniku Opštine sa izvještajem o stanju i preporukom za dalji monitoring vode za piće sa lokalnih vodovoda, međutim do današnjeg dana nismo dobili odgovor.

Svi nalazi koji nisu odgovarali uslovima Pravilnika prosljeđeni su putem faksa ili odneseni lično u Inspektorat za sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu, kao i vlasnicima uzoraka sa „Mišljenjem o zdravstvenoj ispravnosti vode“ i korektivnim mjerama koje je potrebno provesti da bi se smanjili, odnosno eliminisali zagađujući faktori i zaštitilo zdravlje stanovništva.

Korektivne mjere i preporuke standardne metodologije podrazumijevaju:

- Obustaviti snabdijevanje korisnika higijenski neispravnom vodom;
- Obavijestiti korisnike da voda nije za piće, ličnu higijenu, te higijenu posuđa u kojem se hrana priprema i distribuira;
- Korisnicima obezbijediti alternativni način snabdijevanja vodom (cisterne, flaširana voda...);
- Izvršiti mehaničko čišćenje, ispiranje i hiperhlorinaciju (preventivnu dezinfekciju) vodnih objekata u koje spadaju: kaptaze, rezervoari i distributivna mreža;
- Nakon provedenih higijensko-profilaktičkih mjera obavijestiti Sanitarnu inspekciju i J.U. Zavod za javno zdravstvo da bi se izvršilo ponovno uzorkovanje vode.

Na osnovu procjene stručnjaka iz oblasti zdravlja i okoliša, te sve većeg zagađenja voda uzrokovanog LJUDSKIM FAKTOROM, preporuka J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo za zaštitu zdravlja stanovništva ide u pravcu kompletnog društva. Potrebna je aktivna društveno-politička saradnja, te djelovanje u pravcu buđenja svijesti, savijesti i odgovornosti samih građana za očuvanje izvorišta pitke vode na području Kantona Sarajevo, jer će se problem snabdijevanja stanovništva pitkom vodom u budućnosti intenzivirati. Ukoliko do toga dođe, posljedice po zdravlje stanovništva bi mogle biti katastrofalne.

J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo će, u skladu sa svojim mogućnostima i dalje vršiti monitoring higijenske ispravnosti vode za piće na području Kantona Sarajevo, te pratiti higijensko-epidemiološko stanje i u slučaju indikacija poduzeti sve neophodne mjere u sprječavanju nastanka zaraznih bolesti, te shodno navedenom i dalje izvještavati relevantne institucije.

S poštovanjem,

Sarajevo, 08.06.2017.g.

Rukovodilac Službe
za zaštitu i unaprijeđenje životne sredine
